PROGRAM PRIORYTETOWY

Tytuł programu:

Poprawa efektywności energetycznej budynków szpitalnych

1. Cel programu

Celem programu jest poprawa efektywności energetycznej budynków szpitalnych poprzez realizację kompleksowych modernizacji zmniejszających zużycie energii i emisji gazów cieplarnianych z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii, w tym poprzez zoptymalizowane inwestycje w formule ESCO/EPC.

Program wspiera również integrację rozwiązań poprawiających komfort cieplny z zapewnieniem wysokiego stopnia samowystarczalności energetycznej oraz umożliwia rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, co sprzyja adaptacji budynków szpitalnych do zmian klimatu.

Program jest zgodny z legislacją Unii Europejskiej, w tym z art. 10d dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającego system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniających dyrektywę Rady 96/61/WE oraz rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do funkcjonowania Funduszu Modernizacyjnego wspierającego inwestycje w modernizację systemów energetycznych oraz poprawę efektywności energetycznej niektórych państw członkowskich. Program przyczyni się do osiągnięcia celów ramowych dotyczących klimatu i energetyki określonych na poziomie krajowym oraz celów długoterminowych określonych w Porozumieniu Paryskim.

2. Wskaźnik osiągnięcia celu

Stopień realizacji celu programu mierzony za pomocą wskaźnika osiągnięcia celu pn.:

Liczba budynków objętych termomodernizacją
Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej/zwrotnej formy dofinansowania wynosi 110 szt.
Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej
Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej/zwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 250 000 GJ/rok.
Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych
Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej/zwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 5 MW.
Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych
Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej/zwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 20 000 Mg/rok.

3. Budżet

Budżet na realizację celu programu wynosi do 1 000 000 000 zł, w tym:

1) dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 900 000 000 zł;
2) dla zwrotnych form dofinansowania – do 100 000 000 zł.

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach 2026 – 2030, przy czym:

1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2029 r.;
2) środki wydatkowane będą do 31.12.2030 r.

5. Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym lub w trybie ciągłym konkurencyjnym.

Terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków w ramach naborów ciągłych i ciągłym konkurencyjnym określone zostaną odpowiednio w Regulaminie naboru lub w ogłoszeniu o naborze, które zamieszczone będą na stronie internetowej NFOŚiGW.

Przewiduje się przeprowadzenie odrębnego naboru ciągłego dla inwestycji realizowanych w formule ESCO/EPC. Dla pozostałych inwestycji planowane jest przeprowadzenie naboru/naborów ciągłych konkurencyjnych.

6. Koszty kwalifikowane

1) Okres kwalifikowalności kosztów od 01.07.2026 r. do 31.10.2030 r., w którym poniesione koszty mogą być uznane za kwalifikowane.
2) Koszty kwalifikowane - zgodnie z „Wytycznymi w zakresie kosztów kwalifikowanych" z uwzględnieniem „Ramowego Katalogu Kosztów Kwalifikowanych” określającego zakres inwestycji, służący do osiągnięcia celu programu. Koszty kwalifikowane muszą wynikać z audytu energetycznego, za wyjątkiem kosztów opisanych w pkt 3-5.
3) Koszty związane z elementami niewynikającymi z audytów energetycznych, jeżeli realizują szersze cele Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii na rzecz Fali renowacji, np. zwiększenie powierzchni zielonych (zielone dachy, ściany), rozwój elektromobilności, rozwiązania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, infrastruktura związana z dostępnością, montaż urządzeń do magazynowania energii i służących cyfryzacji budynku kwalifikuje się do wysokości nieprzekraczającej 15% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.
4) Koszty zarządzania inwestycją są niekwalifikowane za wyjątkiem kosztów wynikających z obowiązującego prawa (w tym w szczególności kosztów inspektora nadzoru) oraz kosztów zarządzania dla inwestycji realizowanych w formule ESCO/EPC. Dla wyżej opisanych wyjątków wysokość kosztów zarządzania nie może przekraczać 5% kosztów kwalifikowanych inwestycji.
5) Dla inwestycji realizowanych w formule ESCO/EPC kwalifikowane są koszty doradcy technicznego (facylitatora EPC).
6) Nie kwalifikowane są koszty instalacji lub modernizacji źródeł ciepła na paliwa kopalne.

7) Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez beneficjenta, a beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiejkolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. Oznacza to, że w przypadkach, gdy beneficjent może odliczyć podatek VAT, ale rezygnuje z tej możliwości, podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowanym. Zasady kwalifikowalności opisane są szczegółowo w „Wytycznych w zakresie kosztów kwalifikowanych".

7. Formy i warunki udzielania dofinansowania

7.1 Formy dofinansowania

1) dotacja;
2) pożyczka.

7.2 Intensywność dofinansowania

Dofinansowanie w formie dotacji wynosi do 85% kosztów kwalifikowanych, z zastrzeżeniem, że:

a) jednostkowy koszt kwalifikowany wyrażony jako iloraz kosztów kwalifikowanych do powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza nie może przekraczać wartości 2 500 zł za 1 m^2 powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza. W przypadku szpitali mieszczących się w budynkach zabytkowych koszt jednostkowy o którym mowa powyżej nie może przekroczyć wartości 3 000 zł za 1 m^2,

b) inwestycje uzyskały w ocenie min. 7 pkt,

c) dla inwestycji realizowanych w formule ESCO/EPC i inwestycji które nie uzyskały min. 7 pkt dofinasowanie wynosi do 49%,

d) jednostkowy koszt kwalifikowany, o którym mowa w pkt a) nie obowiązuje dla inwestycji realizowanych w formule ESCO/EPC. Inwestycje w formule ESCO/EPC nie są oceniane według kryteriów jakościowych punktowych.

Dofinansowanie w formie pożyczki jest finansowaniem uzupełniającym finansowanie dotacyjne do 85% kosztów kwalifikowanych z zastrzeżeniem, że dla inwestycji realizowanych w formule ESCO/EPC, uzupełniające finansowanie pożyczkowe jest podwyższone do 100% kosztów kwalifikowanych.

Nie ma obowiązku łączenia finansowania dotacyjnego z pożyczkowym.

W przypadku, gdy powierzchnia o regulowanej temperaturze powietrza wskazana w audycie ex-post (na podstawie dokumentacji powykonawczej) różni się nie więcej niż o 5% od wartości ww. powierzchni wyliczonej w audycie ex-ante to wyliczenie dofinansowania uznaje się za prawidłowe i zgodne z wyliczeniem na podstawie audytu ex-ante. W przypadku przekroczeń 5% różnicy, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, NFOŚiGW zachowuje prawo do zmiany kwoty dofinansowania.

7.3 Warunki dofinansowania

1) dofinansowanie nie będzie udzielone na inwestycję zakończoną przed dniem złożenia wniosku,
2) dofinansowanie nie będzie udzielane na te same koszty inwestycji, które zostały sfinansowane w ramach planu rozwojowego lub innych publicznych środków krajowych lub zagranicznych, w tym ze środków budżetu Unii Europejskiej, dotyczy to również przypadków kiedy umowa dotycząca sfinansowania została rozwiązana na wniosek beneficjenta,
3) oprocentowanie pożyczki jest stałe i wynosi 1%,
4) odsetki z tytułu oprocentowania spłacane są na bieżąco w okresach kwartalnych. Pierwsza spłata na koniec kwartału kalendarzowego, następującego po kwartale w którym wypłacono pierwszą transzę środków,
5) okres finansowania: pożyczka może być udzielona na okres nie dłuższy niż 15 lat, liczony od daty planowanej wypłaty pierwszej transzy pożyczki do daty planowanej spłaty ostatniej raty kapitałowej,
6) okres karencji: przy udzielaniu pożyczki może być stosowana karencja w spłacie rat kapitałowych liczona od daty wypłaty ostatniej transzy pożyczki do daty spłaty pierwszej raty kapitałowej, lecz nie dłuższa niż 12 miesięcy od daty zakończenia realizacji inwestycji,
7) pożyczka nie podlega umorzeniu,
8) wypłata transz dotacji i pożyczki może nastąpić w formie refundacji i/lub zaliczki,
9) okres trwałości wynosi 5 lat od dnia zakończenia realizacji przedsięwzięcia,
10) w ramach programu nie przewiduje się udzielania pomocy publicznej. W sytuacji wykorzystywania infrastruktury obiektu w związku z działalnością gospodarczą (w rozumieniu unijnego prawa konkurencji), wydajność przypisana co roku na taką działalność nie może przekroczyć 20% całkowitej rocznej wydajności tej infrastruktury[1].

7.4 Beneficjenci

Jednostka samorządu terytorialnego (lub ich związek) będąca:

a) podmiotem tworzącym Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, o którym mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
lub
b) udziałowcem lub akcjonariuszem podmiotu leczniczego wpisanego do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą, zorganizowanego w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, jeżeli wartość nominalna udziałów albo akcji należących do jednostek samorządu terytorialnego nie stanowi mniej niż 51% kapitału zakładowego spółki, a w przypadku prostej spółki akcyjnej liczba akcji należących do jednostek samorządu terytorialnego nie stanowi mniej niż 51% ogólnej liczby akcji tej spółki, oraz jednostki samorządu

[1] Wydajność może być określana w szczególności jako udział (%) powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej w całkowitej powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza w danym obiekcie (lub w jego części objętej projektem). Jeśli ta sama powierzchnia wykorzystywana jest do prowadzenia działalności niegospodarczej i działalności gospodarczej, udział może być określony także z uwzględnieniem czynnika czasu.

terytorialnego dysponują bezpośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo walnym zgromadzeniu,
lub

c) podmiotem tworzącym szpital w formie samorządowej jednostki budżetowej.

7.5 Rodzaje inwestycji

Inwestycje polegające na wsparciu poprawy efektywności energetycznej wraz z możliwością zastosowania odnawialnych źródeł energii w budynku/budynkach, w którym/których podmiot leczniczy wykonuje działalność leczniczą w rodzaju świadczenia szpitalne (art. 2 ust. 1 pkt 9 ustawy o działalności leczniczej) na powierzchni nie mniejszej niż 80% powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza.

Podmioty lecznicze w odniesieniu do prowadzonych przez siebie szpitali powyżej I poziomu systemu zabezpieczenia, zgodnie z art. 95l. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, realizują inwestycje tylko i wyłącznie w formule ESCO/EPC.

Zakres modernizacji energetycznej ww. budynków musi wynikać z posiadanego audytu energetycznego, wykazującego minimalną łączną redukcję zapotrzebowania na energię pierwotną budynków na poziomie 30% w stosunku do stanu istniejącego oraz redukcję zapotrzebowania na energię końcową na poziomie co najmniej 25% w stosunku do stanu istniejącego.

8. Szczegółowe kryteria wyboru inwestycji

Kryteria dostępu

KRYTERIA DOSTĘPU			
Lp.	**Nazwa kryterium**	**TAK**	**NIE**
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru (brak możliwości uzupełnienia – niespełnienie kryterium powoduje odrzucenie wniosku i brak dalszej oceny)		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym w programie priorytetowym		
5.	W ciągu ostatnich 3 lat przed dniem złożenia wniosku NFOŚiGW nie wypowiedział Wnioskodawcy lub nie rozwiązał z nim umowy o dofinansowanie – za wyjątkiem rozwiązania za porozumieniem stron – z przyczyn leżących po stronie Wnioskodawcy		
6.	Wnioskodawca wywiązuje się z zobowiązań publicznoprawnych na rzecz NFOŚiGW, właściwych organów, czy też podmiotów		
7.	Wnioskodawca wywiązuje się z zobowiązań cywilnoprawnych na rzecz NFOŚiGW		
8.	Cel inwestycji jest zgodny z programem priorytetowym		
9.	Realizacja inwestycji nie została zakończona przed dniem złożenia wniosku		
10.	Okres realizacji inwestycji i wypłaty dofinansowania są zgodne z programem priorytetowym		
11.	Forma i intensywność wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z programem priorytetowym		

Kryteria jakościowe dopuszczające

Nr	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Sposób weryfikacji
1.	Brak podwójnego finansowania	Analizowane jest czy Wnioskodawca nie otrzymał już finansowania na te same koszty inwestycji w ramach planu rozwojowego lub innych publicznych środków krajowych lub zagranicznych, w tym środków budżetu Unii Europejskiej. Ocena na podstawie co najmniej oświadczenia o braku podwójnego finansowania inwestycji złożone przez Wnioskodawcę.	T/N
2.	Zachowanie zgodności z zasadą równości szans i niedyskryminacji	Badane będzie czy na terenie Wnioskodawcy (jst) nie obowiązują żadne ustanowione przez jego organy dyskryminujące akty prawa miejscowego lub inne podjęte dyskryminujące uchwały oraz nie podjęto jakichkolwiek działań dyskryminujących, sprzecznych z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060. Ocena na podstawie co najmniej oświadczenia złożonego przez Wnioskodawcę.	T/N
3.	Właściwie określone koszty kwalifikowane	Ocena polega na sprawdzeniu kwalifikowalności, adekwatności i racjonalności kosztów planowanych do poniesienia w ramach inwestycji. Wydatki możliwe do kwalifikowania w ramach inwestycji określone są na zasadach opisanych w RKKK (Ramowy Katalog Kosztów Kwalifikowanych), Wytycznych w zakresie kosztów kwalifikowanych z uwzględnieniem ust. 6 „Koszty kwalifikowane”. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach.	T/N
4.	Sytuacja finansowa Wnioskodawcy i wykonalność finansowa inwestycji	Weryfikowane jest czy sytuacja finansowa Wnioskodawcy nie zagraża realizacji i utrzymaniu rezultatów inwestycji oraz czy przedstawione zostały wiarygodne źródła współfinansowania inwestycji (o ile takie jest wymagane dla jego realizacji). Ocena przeprowadzana jest zgodnie z Metodyką oceny finansowej wniosku o dofinansowanie. W przypadku ubiegania się o dofinansowanie wyłącznie w formie bezzwrotnej przez jednostkę samorządu terytorialnego, ocena będzie uproszczona z zastosowaniem oświadczenia. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku	T/N

		i załącznikach.	
5.	Pomoc publiczna	Nie przewiduje się udzielania pomocy publicznej. Weryfikowane jest spełnienie warunku wykorzystania wydajności infrastruktury do działalności gospodarczej – nieprzekraczającej 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach.	T/N

6.	Zgodność z zasadą „niewyrządzania znaczącej szkody środowisku” (DNSH – „do no significant harm”)	Weryfikowane jest zachowanie zgodności z zasadą „niewyrządzania znaczącej szkody środowisku”. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach, w szczególności na podstawie oświadczenia że na wszystkich etapach realizacji inwestycji, od etapu przygotowania, poprzez etap realizacji, eksploatacji do etapu zamknięcia, zobowiązuję się do przestrzegania zasady DNSH wynikającej z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 oraz zobowiązuję się do zawarcia w dokumentacji przetargowej wymogu dla Wykonawcy robót, aby dokumentacja techniczno-budowlana oraz realizacja prac modernizacyjnych były spójne z zasadą DNSH, w szczególności aby były realizowane działania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu oraz aby odpowiednio dobrano technologie, materiały i urządzenia mając na celu zachowanie zasady DNSH i do monitorowania i dokumentowania realizacji inwestycji zgodnie z zasadą DNSH oraz przedstawienia na każde wezwanie NFOŚiGW zgromadzonej dokumentacji (np. instrukcje wewnętrzne, decyzje, sprawozdania, fotografia, zaświadczenia/oświadczenia itp.) potwierdzającej stosowanie zasady DNSH w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji.	T/N
7.	Zwiększenie efektywności energetycznej	Inwestycja przyczyni się do zwiększenia łącznej efektywności energetycznej wszystkich termomodernizowanych budynków o min. 30% w zakresie energii pierwotnej w stosunku do stanu istniejącego oraz o min. 25% w zakresie energii końcowej w stosunku do stanu istniejącego. Powyższa wartość wynika z dokumentacji technicznej (audyt energetyczny – ex ante), z której wynikają również rekomendowane rozwiązania pod względem ekonomiczno-technicznym. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach.	T/N

8.	Obowiązkowy audyt energetyczny – ex ante i audyt energetyczny – ex post	Przedłożono obowiązkowy audyt ex-ante, określający zakres inwestycji. Zgodność wnioskowanego przedsięwzięcia z treścią audytu, wynikającego z wytycznych dotyczących przygotowania audytu energetycznego. Dokument ten stanowi załącznik do regulaminu naboru. Wnioskodawca złożył również deklarację o przeprowadzeniu audytu energetycznego ex-post. Termin przekazania audytu ex-post będzie określony w umowie o dofinansowanie. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach	T/N
9.	Wymiana lub modernizacja źródła ciepła	Weryfikacja zgodności wymiany lub modernizacji źródła ciepła z RKKK. Źródła wykorzystujące paliwo kopalne są wykluczone w ramach realizacji przedsięwzięcia. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach.	T/N/nie dotyczy
10.	Obowiązkowa ekspertyza ornitologiczna/ chiropterologiczna	Przedłożono obowiązkową ekspertyzę ornitologiczną/chiropterologiczną lub oświadczenie o dostarczeniu ww. ekspertyzy przed rozpoczęciem prac termomodernizacyjnych. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach.	T/N
11.	Udokumentowane prawo do dysponowania gruntami lub obiektami na cele inwestycji	Wnioskodawca posiada udokumentowane prawo do dysponowania gruntami lub obiektami na cele inwestycji dla 100% zakresu rzeczowego inwestycji. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach.	T/N
12.	Koszt kwalifikowany na jednostkową powierzchnię o regulowanej temperaturze powietrza	Koszt kwalifikowany odniesiony do jednostkowej powierzchni o regulowanej temperaturze nie przekracza 2 500 zł za m^2 powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza, w przypadku zabytków 3 000 zł na m^2. Nie dotyczy inwestycji realizowanych w formule ESCO/EPC. Ocena na podstawie informacji zawartych we wniosku i załącznikach.	T/N/nie dotyczy

Kryteria jakościowe punktowe

Kryteria jakościowe punktowe mają zastosowanie wyłącznie dla naborów ciągłych konkurencyjnych.

Wnioski, które uzyskają mniej niż 5 pkt podlegają odrzuceniu i nie kwalifikują się do dofinansowania.

LP	Nazwa kryterium	Opis kryterium	Pkt
1.	Redukcja energii pierwotnej (Ep)	W ramach realizowanej inwestycji planowana jest redukcja zapotrzebowania na energię pierwotną w celu pokrycia potrzeb eksploatacyjnych (np. ogrzewanie, chłodzenie (jeśli dotyczy), wentylacja, oświetlenie, przygotowanie ciepłej wody). Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	30%<=X<45% - 0 pkt 45%<=X<60% - 1 pkt X>=60% - 2 pkt
2.	Standard EK_{H+W} (zapotrzebowania budynku na energię końcową na potrzeby ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej)	W ramach realizowanej inwestycji planowane jest osiągnięcie standardu energetycznego budynku (tj. poziom zapotrzebowania na energię końcową na potrzeby ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej) spełniającego warunek: EK_{H+W}<= X kWh/m^2*rok. W przypadku, gdy na inwestycję składa się termomodernizacja kilku budynków – punktacja jest przyznawana w zależności od standardu osiągniętego przez budynek o największej powierzchni o regulowanej temperaturze.. Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	Dla kategorii budynku: budynki użyteczności publicznej – opieki zdrowotnej: X>250 - 0 pkt 250>=X>210 - 1 pkt 210>=X - 2 pkt Dla kategorii budynku: budynki użyteczności publicznej – pozostałe: X>85 - 0 pkt 85>=X>65 - 1 pkt 65>=X - 2 pkt
3.	OZE współpracujące	W ramach realizowanej inwestycji planowane są współpracujące odnawialne źródła energii (OZE) produkujące energię elektryczną, takie jak instalacja fotowoltaiczna, turbiny wiatrowe itp. Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	1 pkt
4.	Magazyny energii	W ramach realizowanej inwestycji planowane są, współpracujące z instalacjami OZE - produkującymi energię elektryczną - magazyny energii. Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	1 pkt
5.	Sezonowe magazyny energii	W ramach realizowanej inwestycji planowane są, współpracujące z instalacjami OZE – sezonowe	1 pkt

		magazyny energii (LDES – Long Duration Energy Storage). Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	
6.	Wymiana/modernizacja źródła ciepła	W ramach realizowanej inwestycji planowana jest wymiana lub modernizacja nieefektywnego źródła ciepła na ogrzewanie (ciepło sieciowe rozumiane jest w domyśle jako źródło efektywne) i/lub ciepłą wodę użytkową, w tym poprzez zastosowanie OZE (np. pompy ciepła, PV, itp.). Modernizacja/instalacja źródeł ciepła na paliwa kopalne – nie jest punktowana (nie jest kwalifikowana, dopuszczona do realizacji – w ramach kosztów niekwalifikowanych). Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	2 pkt – źródło ciepła bez bezpośredniej emisji zanieczyszczeń do powietrza w miejscu wytwarzania ciepła (bez spalania paliwa na miejscu)* 1 pkt – pozostałe źródła ciepła *) za wymianę/modernizację źródła bez bezpośredniej emisji zanieczyszczeń do powietrza w miejscu wytwarzania ciepła (bez spalania paliwa na miejscu) uznaje się takie działania w ramach projektu – gdzie w standardzie po modernizacji źródła użycie biomasy jest mniejszościowe, przy braku udziału jakichkolwiek paliw kopalnych. Ciepło sieciowe nie jest źródłem ze spalaniem paliwa na miejscu.
7.	Wentylacja mechaniczna	W ramach realizowanej inwestycji planowana jest instalacja lub modernizacja wentylacji mechanicznej zapewniającej kontrolowany dopływ świeżego powietrza i usuwanie powietrza zużytego (np. wentylacja nawiewna, wywiewna, nawiewno-wywiewna, z odzyskiem ciepła (rekuperacja) itp.). Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	1 pkt
8.	System zarządzania energią	W ramach realizowanej inwestycji zaplanowano zintegrowany system zarządzania budynkiem (np. BMS, EMS), umożliwiający monitorowanie, kontrolę i optymalizację pracy instalowanych/modernizowanych instalacji technicznych, w tym np.: wentylacji, ogrzewania, oświetlenia, z uwzględnieniem współpracy z OZE (jeśli dotyczy). Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	1 pkt

9.	Rozwiązania proekologiczne	W ramach realizowanej inwestycji planowane są dodatkowe rozwiązania proekologiczne zwiększające odporność na zmiany klimatyczne takie jak: niebiesko-zielona infrastruktura np.: zielone ściany, zielone dachy, dodatkowe nasadzenia zieleni, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej, debetonizacja powierzchni utwardzonych, montaż zewnętrznych elementów zacieniających – które ograniczają dopływ promieni słonecznych w lecie - zmniejszające ryzyko przegrzewania budynku itp. lub dodatkowe rozwiązania dotyczące infrastruktury budynkowej wspierające gospodarkę o obiegu zamkniętym, takie jak: wykorzystanie wody szarej, zagospodarowanie wód opadowych np.: montaż zbiorników retencyjnych lub systemów rozsączających wodę deszczową w gruncie lub wykorzystanie jej do podlewania roślin itp. Ocena na podstawie audytu ex ante i informacji zawartych we wniosku.	1 pkt
RAZEM:			**12 pkt**

9. Postanowienia dodatkowe

1) Do niniejszego programu priorytetowego mają odpowiednie zastosowanie „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej" oraz „Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej".
2) Ilekroć w niniejszym programie priorytetowym jest mowa o przedsięwzięciu lub inwestycji rozumie się przez to inwestycje, o których mowa w ustawie z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz w art. 401e ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, a także przedsięwzięcia, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Zasadach udzielania dofinansowania ze środków NFOŚiGW, Wytycznych w zakresie kosztów kwalifikowanych, Metodyce oceny finansowej wniosku o dofinansowanie, Kryteriach wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków NFOŚIGW oraz innych dokumentach NFOŚiGW.